TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Năng suất quyết định bước tiến mới của sản xuất Việt Nam

06:16 10/09/2026

Sản xuất công nghiệp đang tăng trưởng với tốc độ cao, nhưng để duy trì đà đi lên, doanh nghiệp không thể chỉ mở rộng quy mô. Nâng năng suất, làm chủ công nghệ và giữ lại nhiều hơn giá trị trong nước đang trở thành bài toán quan trọng, khi khu vực chế biến, chế tạo ngày càng giữ vai trò lớn trong xuất khẩu.

Tăng trưởng cao đặt ra yêu cầu mới

Những con số về sản xuất và xuất khẩu đang cho thấy một giai đoạn tăng trưởng đáng chú ý của công nghiệp Việt Nam. Theo Cục Thống kê (Bộ Tài chính), chỉ số sản xuất công nghiệp tháng 8/2026 tăng 14,4% so với cùng kỳ năm trước. Tính chung 8 tháng, IIP tăng 11,9%, mức tăng cao nhất của 8 tháng so với cùng kỳ trong nhiều năm qua. Đáng chú ý, sản xuất công nghiệp tăng tại cả 34 địa phương.

Ở lĩnh vực thương mại, 8 tháng đầu năm, xuất khẩu hàng hóa đạt 374,84 tỷ USD, tăng 22,4%. Hàng công nghiệp chế biến đạt 337,99 tỷ USD, chiếm tới 90,2% tổng kim ngạch xuất khẩu.

Tuy nhiên, tăng trưởng sản lượng và kim ngạch xuất khẩu mới phản ánh một phần năng lực của nền sản xuất. Bài toán lớn hơn là doanh nghiệp Việt Nam đang tạo ra bao nhiêu giá trị trong mỗi sản phẩm, làm chủ được bao nhiêu công đoạn và có thể nâng năng suất đến đâu.

Doanh nghiệp sản xuất đang đứng trước yêu cầu nâng năng suất và tăng khả năng làm chủ công nghệ để nâng cao sức cạnh tranh. Ảnh: H.D

Đây cũng là lý do câu chuyện công nghệ ngày càng trở nên quan trọng. Khi chi phí lao động, yêu cầu chất lượng và tiêu chuẩn của các thị trường xuất khẩu ngày càng cao, lợi thế dựa trên gia công và mở rộng đầu vào sẽ khó duy trì lâu dài.

Trong kiến nghị chính sách về mô hình phát triển Việt Nam giai đoạn mới, các chuyên gia Đại học Kinh tế Quốc dân cho rằng cần chuyển từ tăng đầu vào sang tăng năng suất, từ gia công sang làm chủ năng lực và giá trị, đồng thời hình thành hệ sinh thái liên kết giữa doanh nghiệp, nhân lực, công nghệ và hạ tầng.

Theo cách tiếp cận này, hiệu quả của một dự án đầu tư không chỉ nằm ở số vốn bỏ ra hay số nhà máy được xây dựng, mà còn ở việc doanh nghiệp giảm được bao nhiêu chi phí, rút ngắn được bao nhiêu thời gian sản xuất và giữ lại được bao nhiêu giá trị gia tăng.

Công nghệ phải đi vào nhà máy

Trong bối cảnh đó, khả năng tiếp cận công nghệ và tìm kiếm đối tác cung ứng phù hợp có ý nghĩa trực tiếp đối với doanh nghiệp.

Từ ngày 16-18/9/2026, Triển lãm Công nghệ Thông minh lần thứ 4 tại Việt Nam (OCTF 2026) diễn ra tại Trung tâm Triển lãm Việt Nam (VEC), Hà Nội, với khoảng 8.000 m2 và 300 gian hàng. Sự kiện quy tụ hàng trăm nhà sản xuất, nhà cung cấp từ Trung Quốc, tập trung vào các lĩnh vực như linh kiện điện tử, tự động hóa, vật liệu mới, lưu trữ năng lượng, thiết bị thông minh và phụ tùng ô tô, xe máy.

Điểm đáng chú ý là triển lãm được thiết kế theo nhu cầu của các ngành sản xuất thay vì chỉ giới thiệu sản phẩm. Doanh nghiệp có thể tìm kiếm linh kiện, vật liệu, thiết bị gia công, máy móc tự động hóa hoặc giải pháp phục vụ dây chuyền sản xuất.

Ban tổ chức cho biết đã phối hợp với hơn 20 hiệp hội ngành nghề tại Việt Nam để tổ chức các đoàn tham quan và kết nối thu mua. Số người đăng ký trước trực tuyến đã vượt 10.000. Qua các kỳ tổ chức trước, triển lãm ghi nhận hơn 29.000 lượt khách chuyên ngành, với tổng giá trị nhu cầu thu mua dự kiến tại sự kiện khoảng 159,5 triệu USD.

Cách thức kết nối này đáng chú ý ở chỗ doanh nghiệp không chỉ đến để xem công nghệ, mà có thể đưa ra nhu cầu cụ thể về số lượng, chủng loại và tiêu chuẩn để tìm nhà cung cấp phù hợp. Với các doanh nghiệp sản xuất, đây là bước quan trọng để biến công nghệ từ một khái niệm thành thiết bị, vật liệu và quy trình thực tế trong nhà máy.

OCTF 2026 cũng tổ chức các diễn đàn về hợp tác sản xuất thông minh Việt Nam - Trung Quốc, hợp tác kinh tế và thương mại Việt Nam - Trung Quốc (Thâm Quyến), cùng hội nghị về vận hành bản địa hóa sản phẩm tiêu dùng thông minh. Những hoạt động này mở thêm không gian trao đổi về chuỗi cung ứng, thị trường và khả năng hợp tác xuyên biên giới.

Dù vậy, việc tiếp cận máy móc hay công nghệ mới chỉ là điểm khởi đầu. Thách thức lớn hơn nằm ở khả năng hấp thụ công nghệ của doanh nghiệp, từ đội ngũ kỹ thuật, nhân lực vận hành đến năng lực quản trị và tổ chức sản xuất.

Nếu công nghệ được đưa vào nhà máy nhưng không tạo ra năng suất cao hơn, chất lượng tốt hơn hoặc chi phí thấp hơn, lợi thế cạnh tranh sẽ khó hình thành. Ngược lại, khi doanh nghiệp có khả năng hấp thụ và làm chủ công nghệ, tăng trưởng sản xuất sẽ từng bước chuyển từ dựa vào mở rộng quy mô sang dựa vào năng suất.

Đây có thể là bước chuyển quyết định chất lượng tăng trưởng của công nghiệp Việt Nam trong giai đoạn mới: không chỉ sản xuất nhiều hơn, mà phải sản xuất

hiệu quả hơn và giữ lại nhiều giá trị hơn.

Nam Sơn *(t/h)*